

Försvar och nationellt välstånd : Några bilder med randanteckningar framlag...

Guinchard, Joseph,

53 Ea Br. 1914

National Library
of Sweden

GUINCHARD, AXEL JOHAN JOSEPH

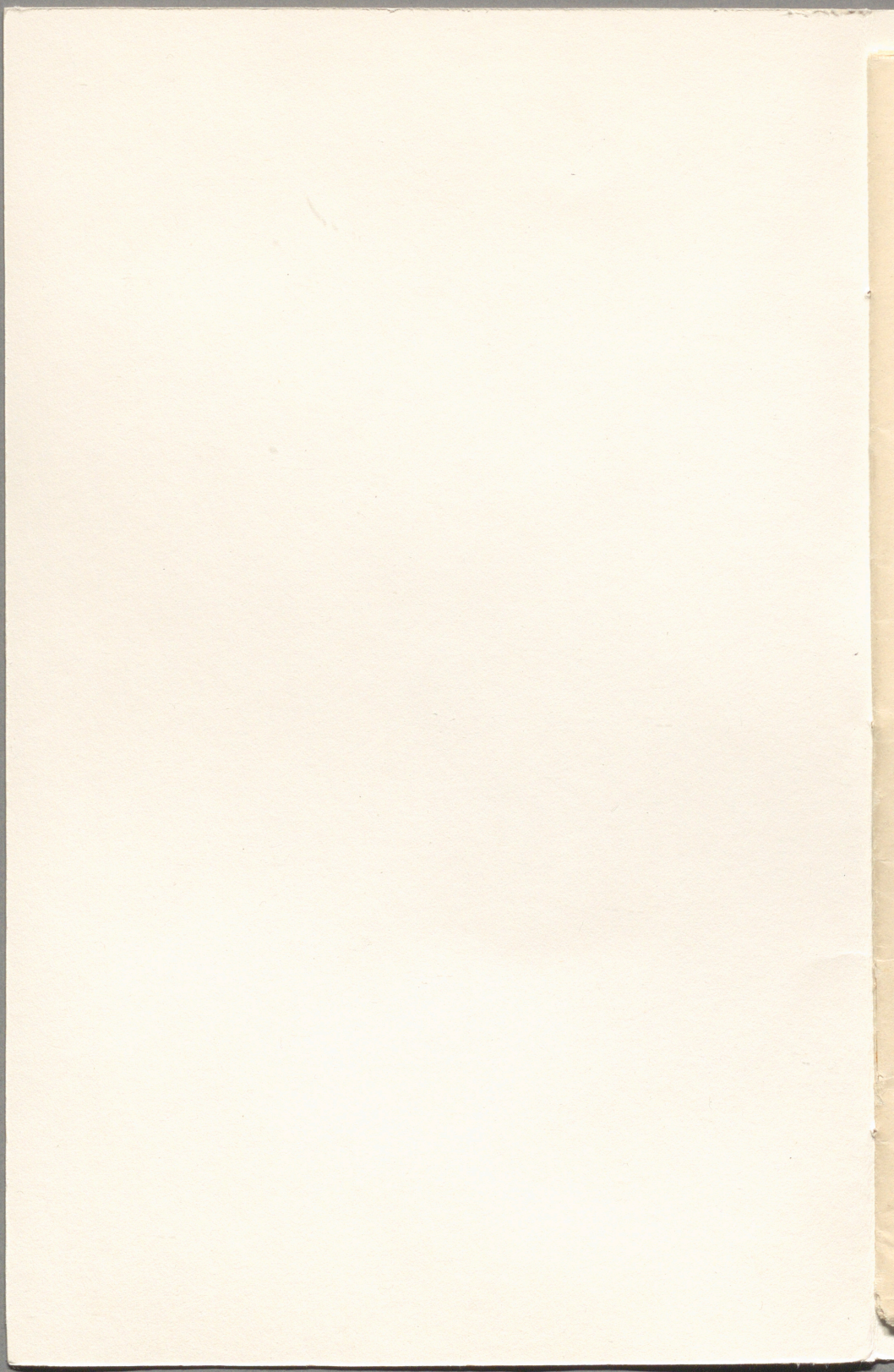
Sv. Saul.

Polit.

Sv.

(B.P.)

1914.

Palic.
So.
(10)
1914

FÖRSVAR OCH NATIONELLT VÄLSTÅND

NÅGRA BILDER

MED RANDANTECKNINGAR

FRAMLAGDA FÖR FRISINNADE FÖRSVARSVÄNNER

I STOCKHOLM DEN 24 MARS 1914

AV

J. GUINCHARD

I DISTRIBUTION HOS

FÖRENINGEN FRISINNADE FÖRSVARSVÄNNER
STOCKHOLM

FÖR SVAR
OCH
NATIONELLT VÄLSTÄND

NÅGRA BINDER
FÖR SVAR OCH
NATIONELLT VÄLSTÄND

J. GUINCHARD

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET, P. A. NORSTEDT & SÖNER
1914

Ärade ähörare!

Den finske skaldens ord, »att vårt land är fattigt, skall så bli», ha så ofta sjungits i vårt eget land, att deras innebörd nästan blivit en trosartikel även beträffande Sverige, alias »det befastade fattighuset». Ingenting är oriktigare. Sverige består visserligen icke av guld, stenkol och djup mylla, men väl av järn, vita kol och skogsmark. Dessa beståndsdelar, brukade av en kraftig ras, äro ingalunda föraktliga välståndsfaktorer.

Jag anförde även för några dagar sedan i pressen några siffror för utvecklingen av vårt nationella välstånd sedan sekelskiftet. Siffror må nu ha sitt värde som övertygelsemateriel, men bättre är dock siffrorna omsatta i bild. Se här några stycken dylika med randanteckningar för åren 1900 och 1912. De torde tala ett rätt övertygande språk. (Jag anmärker endast reservationsvis, att de anförda talen delvis äro approximativa, men för föreliggande behov fullt tillräckliga.)

Jag förutskickar en allmän anmärkning, att Sverige på de sista decennierna allt mer, såsom allmänt bekant torde vara, industrialiserats, d. v. s. övergått från att vara övervägande jordbrukande till ett övervägande industriidkande land.

Bild 1 visar detta tydligare än många ord. År 1870 tillhörde $\frac{3}{4}$ av landets befolkning jordbruket (och fisket), nu icke en gång $\frac{1}{2}$. Den industriidkande befolkningen har blivit nästan $2\frac{1}{2}$ gånger större,

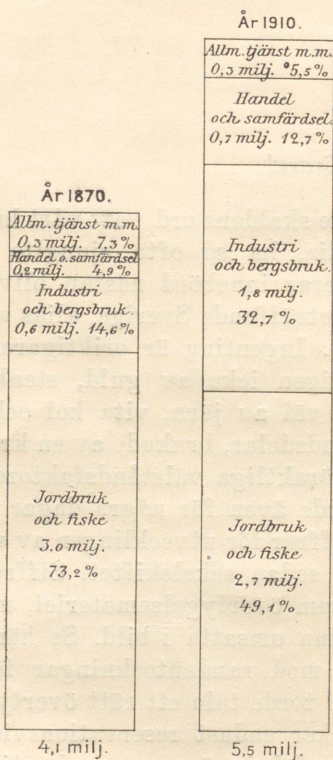

Bild 1. Svenska folkets yrkesgruppering.

och handels och samfärdsels andel i folkstocken har följt med. Detta är värt att väl hålla i minnet, ty ett industrilands näringsliv löper betydligt större faror i krig genom en förlamande blockad, varom mera nedan.

Låt oss nu se, hur industrien har utvecklats sig.
(Bild 2.)

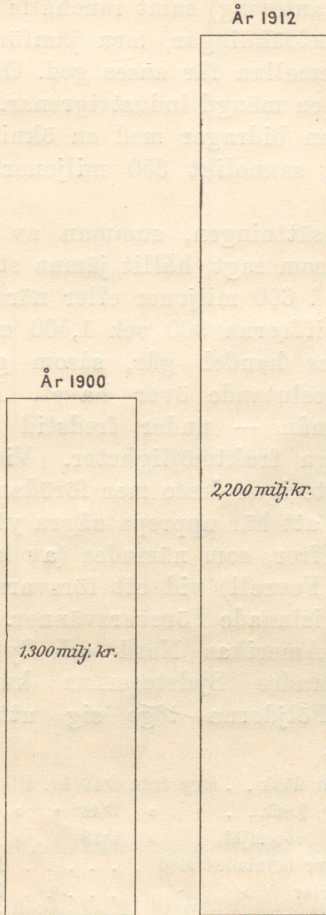

Bild 2. Svenska industriens tillverkningsvärde.

Det är en våldsam stegring på 12 år, från 1,300 till 2,200 miljoner kronor, absolut nära 1 miljard, relativt omkring 70 %. Siffrorna, som för 1912

äro approximativa, avse industrien i vidsträckt bemärkelse (fabriker, bergshantering och även mejerihantering) samt innehålla några oundvikliga dubbelräkningar, men jämförbarheten de bägge åren emellan får anses god. Ökningen fördelar sig på en mängd industrigrenar. Endast trävaruindustrien bidrager med en ökning från 230 miljoner till sannolikt 350 miljoner.

Handelsomsättningen, summan av import och export, har, som sagt, hållit jämna steg. (Bild 3.) En ökning på 600 miljoner eller nära 70 % kan avläsas ur siffrorna 900 och 1,500 miljoner kronor. Sveriges handel går, såsom givet är, så gott som uteslutande över havet. Däri ligger en stor förmån — under fredstid — med goda och billiga fraktmöjligheter. Vid krig blir en blockad återigen desto mer förödande. Jag kan ej neka mig, att här upprepa några ytterst karakteristiska siffror, som nämndes (av kaptenen vid Flottan Th. Fevrell) vid ett försvarsmöte härom dagen hos Frisinnade Försvarsvänner. Under kriget mellan Amerikas Nord- och Sydstaterna 1861—65 blockerades Sydstaternas kust särdeles effektivt. Följderna togo sig uttryck i följande priser:

1 skålpund fläsk . . .	steg från 0·46 kr. till 11·10 kr.
1 » kaffe . . . » »	0·46 » » 37 00 »
1 » vetemjöl » »	0·18 » » 1·95 »
1 par byxor betalades med	149·00 »
1 » stövlar » »	745·00 »
1 skjorta » »	150·00 »
Järnet kostade 4,650 kr. pr ton.	

Och ändå voro Sydstaterna ej ett industriland. Reflexionerna för vår egen del göra sig själva. Vad utbetalade Sverige i försäkringspremier för

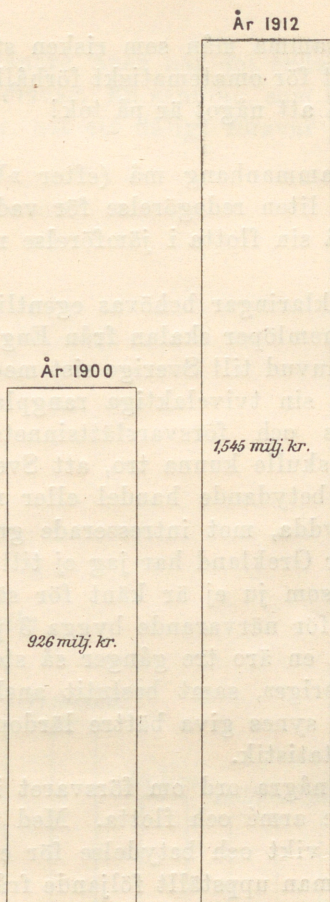

Bild 3. Sveriges handelsomsättning med utlandet.

dylika risker, d. v. s. vilka voro våra anslag till flottan? Jo, i procent av handelsomsättningen, år 1900 ungefär 2 % och år 1912 $1\frac{1}{2}$ %.

Anslaget till nybyggnader vid flottan, som år 1900 var c:a 1 % av handelsomsättningen, är nu c:a $\frac{1}{4}$ %. Det ser ut som om försäkringspremierna

minskas, i samma mån som risken stiger. I sanning, ett allt för omatematiskt förhållande för att icke tyda på att något är på tok!

I detta sammanhang må (efter »Vår Flotta») meddelas en liten redogörelse för vad skilda länder kosta på sin flotta i jämförelse med Sverige. (Bild 4.)

Några förklaringar behövas egentligen ej. Diagrammet genomlöper skalan från England med 18 kronor per huvud till Sverige sist med 3 kr. Vårt land hävdar sin tvivelaktiga rangplats som försvarsolustens och försvarslättsinnets förlovade land. Man skulle kunna tro, att Sverige varken äger en så betydande handel eller något annat värt att skydda, mot intresserade grannar.

Siffror för Grekland har jag ej till hands, men detta land, som ju ej är känt för särdeles goda affärer, lär för närvarande bygga 3 pansarbåtar, som var och en äro tre gånger så stora som vår största, »Sverige», samt beslutit anskaffa några till. Kriget synes giva bättre lärdomar än även den bästa statistik.

Och även några ord om försvaret i allmänhet, d. v. s. både armé och flotta. Med avseende på sin inbördes vikt och betydelse för ett effektivt försvar har man uppställt följande frågeställning: Vilket är nödvändigare för livet, att äta eller att andas. Svaret ger sig självt. Under det England ger ut 28 kr. pr huvud för hela sitt försvar, ger Frankrike 26 kr., Tyskland 18 kr. och Sverige 14 kr. Siffrorna äro ett par tre år gamla, vilket givetvis torde hava gjort svalget mellan Sverige och de övriga än större. Vårt stora och glest befolkade land borde, fastän det ej är en stormakt, egentligen få vidkännas relativt större försvarsutgif-

ter pr innevånare, även när det endast gäller ett neutralitetsförsvar. En sanning, som icke nog kan inskärpas, är, att ett dåligt försvar är sämre än

England

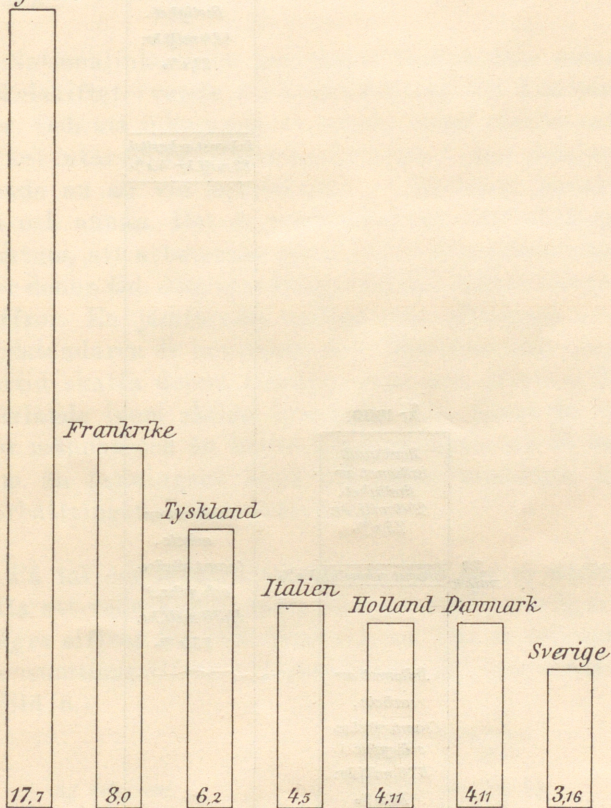

Bild 4. Sjöförsvarets kostnad, i kronor pr innevånare, år 1912.

intet. Det är som att låna en byggmästare pengar till huset men ej till taket. Det är fara värt, att hela fastigheten med begärlighet och för billigt pris inropas av grannen på exekutiv auktion.

År 1912.

Beräknad
inkomst av
fastighet.
424 milj.kr.
21,8 %

Inkomst av kapital.
89 milj.kr. 4,6 %

År 1900.

Beräknad
inkomst av
fastighet.
249 milj. kr.
25,8 %

38 milj.kr. Inkomst av kapital 3,9 %

Inkomst av
arbete,
(samt rörelse
och yrke.)
678 milj.kr.
70,3 %

Inkomst av
arbete,
(samt rörelse
och yrke.)
1430 milj.kr.
73,6 %

965 milj.kr.

1,943 milj.kr.

Bild 5. Svenska folkets totalinkomst

Tror någon nu, att vi äro så fattiga, att vi ej ha råd att bygga tak på huset? Se då på föregående bild 5 angående svenska folkets beräknade totalinkomst (som dock endast representerar den taxerade).

Nationalinkomsten har jämnt fördubblats sedan sekelskiftet, i runda tal från 1 miljard till 2 miljarder. Och att inkomsten av arbete (samt rörelse och yrke) intar en så dominerande plats — mer dominerande nu än vid sekelskiftet — förvånar kanske en och annan. Det är emellertid ett icke obekant faktum, att arbetarnas löner ingalunda sjunkit under denna tid. Jag tror knappt att det behöves några siffror. En jämförelse mellan den allmänna levnadsstandaren är bevisande nog. Man kan nog emellertid skatta denna lönestegring, som givetvis är växlande inom skilda branscher, till minst 25 % för männen och än högre för kvinnorna, c:a 35 %. Om än penningens köpkraft något minskats, är förbättringen högst avsevärd.

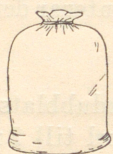
På tal om levnadsstandaren kan jag ej underlåta att vederkvicka mina åhörare med ytterligare några siffror för 1850-talet och nu. Det är följande konsumtions-siffror, förbrukning pr innevånare. (Bild 6.)

	Omkring 1850	Omkring 1900
råg och vete	131 kg	och 183 kg
socker	4 »	» 25 »
tobak	7 hg	» 15 hg
kaffe	15 »	» 60 »
brännvin	13 liter	» 7 liter

Det är en välmående nation, som föder sig så väl. Den tid, då svenskarna blandade bark i brö-

Vid midten af
1800-talet

Vid början af
1900-talet

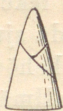

131 kg.

Hvete och råg

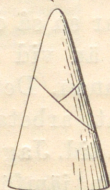

183 kg.

4 kg

Socker

25 kg.

7 kg

Tobak

15 kg.

15 hg.

Kaffe

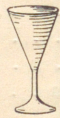

60 hg.

13 liter

Brännvin

7 liter

Bild 6. Konsumtion pr innevånare av vissa artiklar.

det, är tydligtvis förbi. Med fara att stöta nykterhetsvännerna och särskilt damerna för huvudet skulle jag emellertid vilja säga: litet mindre kaffe! Vi göra ända på för 45 miljoner kronor om året. Det skulle gagna både folkhälsan och ekonomin och således även försvaret. Vi låta nämligen nära 4 F-båtar årligen rinna ut genom pipen på kaffepannan. För att vara rättvis måste jag emellertid erkänna, att herrar tobaksrökare låta mer än 2 F-båtar om året gå upp i rök.

Huru ter sig nu det från visst håll så hjärtligt hatade kapitalet, som dock jämte företagargandan är den drivande motorn i allt detta.

Låt oss först se på fastighetsvärdet. (Bild 7.)

Det är en mäktig utveckling, från 5 till $8\frac{1}{2}$ miljarder kronor, icke så värst långt från en fördubbling. Bildandet av de mångtusentals egna hemmen ha nog icke så litet bidragit till de väldiga siffrorna under »annan fastighet».

Och sen det renodlade kapitalet, de kontanta pengarna. (Bild 8.)

Här ha vi en klar fördubbling av allmänhetens tillgodohavande hos bankerna: 1,300 till 2,600 miljoner. Ökningen är 1.3 miljard eller mer än 100 miljoner om året. Om någon nu tror, att detta endast är de s. k. kapitalisternas tillgodohavanden, så var god och se på sparbankerna och dylika inrättningar, d. v. s. småfolkets banker. Ökningen är där ännu större, från 600 miljoner till 1,300 miljoner eller nära 120%. De stackars hjonen i det befestade fattighuset äro icke oävna småkapitalister.

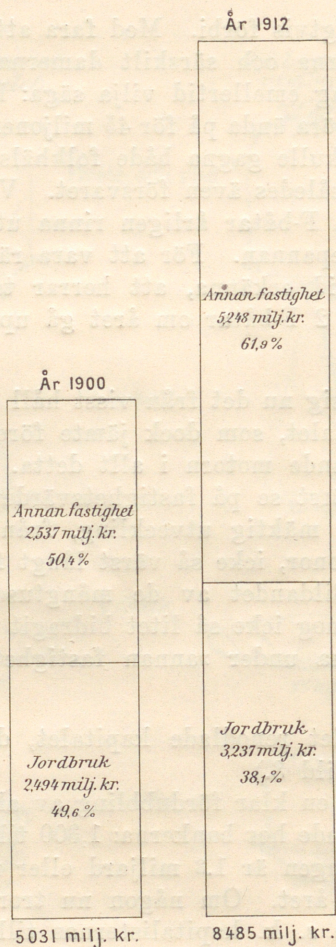

Bild 7. Fastighetsvärdet i Sverige.

Till sist i denna serie en bild av den samlade nationalförmögenheten. (Bild 9.)

Siffrorna (beräknade i runda tal på grundval av Fahlbecks och Flodströms undersökningar) ange en tillväxt av $\frac{1}{2}$ miljard pr år, från c:a 10

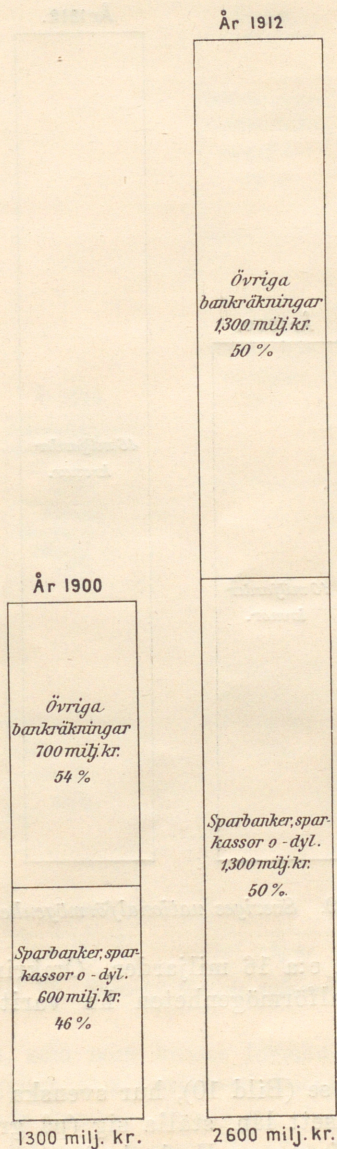

Bild 8. Svenska folkets tillgodohavanden i banker.

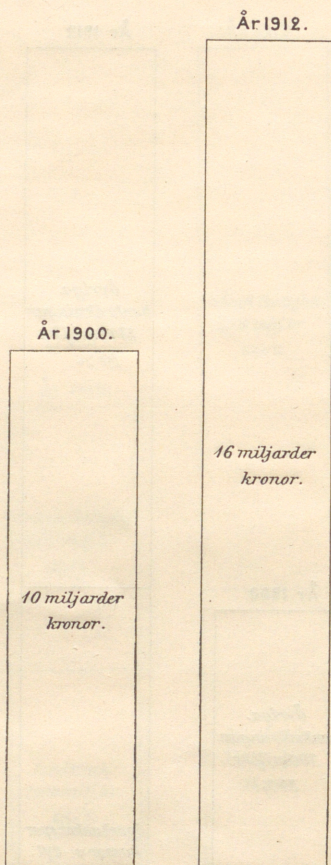

Bild 9. Sveriges nationalförmögenhet.

miljarder till c:a 16 miljarder. Omkring år 1885 torde nationalförmögenheten ha varit blott c:a $6\frac{1}{2}$ miljard.

Låt oss nu se (Bild 10), hur svenska statens inkomster, fränsett lån, ställa sig (på grundval av sammanställningar av Heckscher).

År 1900.		År 1912.	
Inkomst av produktiva fonder. 22 milj. kr. 17%		Inkomst av produktiva fonder. 50 milj. kr. 22%	
Direkta skatter m.m. 20 milj. kr. 15%		Direkta skatter m.m. 62 milj. kr. 28%	
Indirekta skatter (tullar o. acciser) 88 milj. kr. 68%		Indirekta skatter (tullar o. acciser) 113 milj. kr. 50%	
130 milj. kr.		225 milj. kr.	

Bild 10. Svenska statens inkomster.

Det är ju, som man kunde förmoda, en nog så kraftig stegring, som varit nödvändig för att möta de växande kraven. Ökningen, från 130 miljoner till 225 miljoner kronor, är nära 100 miljoner

eller omkring 75 % på tolv år. Det är klart, att dessa inkomster måst ernås genom ökade skatter, ett sätt, som ju, på grund av sin natur, icke kan göra anspråk på någon vidare popularitet. Men jag tror mig ha visat med vad jag förut sagt, att vi *väl* kunna bära de ökade skatterna. Emellertid finns det dessutom några trösterika grunder. Statens inkomster av sina egna produktiva fonder ha stigit snabbare än inkomsterna för övrigt: från 22 till 50 miljoner, motsvarande mer än fördubbling. Och de indirekta skatterna (tullar, socker- och maltskatt etc.), som särskilt tungt måste träffa de små i samhället, visa numera betydligt mindre andelar vid fyllandet av statskassan, resp. 68 % och 50%. Fördelen har givetvis köpts på bekostnad av de mera väl-situerade, som, huvudsakligen genom den progressivt verkande inkomst- och förmögenhetsskatten, numera utgöra 28 % av dessa statsverkets inkomster mot 15 % vid sekelskiftet. Denna kraftiga omläggning, som givetvis är rättvis till sin karaktär, synes mig böra röna *erkännande*, särskilt från arbetarepartiets sida. Och värnskatten är ju avsedd att uttagas efter liknande grunder; fristående inkomst under 5,000 kronor och förmögenhet under 30,000 kronor går ju fri. Det är emellertid, som bekant, rätt klenlytt beställt med detta erkännande. Egoismen är ju en den mäktigaste drivfjäder i människonaturen. Att lägga bördorna på andra, om man kan det, och själv befria sig därifrån, är ju onekligen det bekvämaste. Men jämsides med de burgna klassernas *både* finansiella och personliga värnplikt *måste* vi kräva åtminstone den *personliga* värnplikten hos arbetareskarorna.

Allt det ovanstående tyder på, att min sats här ovan var riktig: järn, vita kol och skogsmark äro, om de rätt brukas, välståndskällor, som nog så väl kunna mäta sig med guld, stenkol och fruktbar mylla.

Vi hava emellertid hela tiden riktat blicken bakåt, låt oss nu söka kasta en blick i framtiden.

Sverige har ännu oöverskådliga resurser i järnmalmer, vilka icke blott kunna exporteras i större utsträckning utan även — på grundval av det härigenom erhållna kapitalet — *förädlas* inom landet.

Av Sveriges mer än 6 miljoner hästkrafter i vattenfall, en kraft som finns så länge solen lyser, är nu endast litet mer än en tiondedel eller 700,000 utnyttjade. Om ock det övriga, 5½ miljoner hästar, icke allt kan ekonomiskt utnyttjas med den nuvarande tekniken (kanske blott något mer än hälften), så rinna ju här årligen enorma förmögenheter ut i havet till ingen nytta. För ett rätt förstående av dessa siffror kanske jag bör säga, att hela vår industris och bergshanterings använda kraftbelopp — taget vare sig ur stenkol, vattenfall eller annorledes — för närvarande endast uppgår till c:a 1 miljon hästkrafter. Det är dock samma industri, som enligt vad ovan sades årligen tillverkar för över 2 miljarder kronor.

Och till sist skogen. Numera *vårdas* vårt skogs-kapital, och rovdriften har upphört. Vilka oanade möjligheter öppnas f. ö. ej genom utnyttjande av träindustriens förut värdelösa avfall, exempelvis till motorsprit. Alltjämt håller sig världens träbehov uppe trots järn, stål och cement. Europa kommer antagligen för varje år som går, att bliva mer och mer beroende av Sverige i detta hänseende. Ett sådant beroende är vinstgivande för oss men

tilläventyrs icke utan sin fara. Den, som besitter åtrådade dyrbarheter, betalar en billig försäkringspremie genom att skaffa sig goda lås. Lyckligtvis finnas medel härtill — om vi verkligen vilja! Vi behöva icke vara »Den obefästade kassakistan».

* * *

Och så till allra sist några ord om nationen själv, folket, det folk vars självstyrelse, enligt uppgift, lär vara i fara. Jag tror — i parentes — att detta är sant, men faran kommer ingalunda ovanifrån. Det finns farligare envälden än de monarkiska.

Bilden ll avviker starkt från de övriga genom sina mera jämnhöga staplar. Detta kan så omskrivas, att de ovanstående angivna stora ekonomiska ökningarna bli ännu större, om man räknar dem pr innevånare, sålunda indicerande en än kraftigare höjning av det nationella välståndet.

Sverige har, såsom synes, ökat sitt innevånareantal från 5,1 miljoner till 5,6 miljoner, således med $\frac{1}{2}$ miljon på 12 år, eller bortåt 1 % om året. Detta är ju icke så illa, rent befolkningsstatistiskt sett. Men bakom denna ökning ligger en för det obehäpnade ögat osynlig fara dold. Det är icke folkets rätta livskraft, nativiteten, som i främsta rummet framkallat ökningen, det är den konserverande faktorn, minskad dödlighet, som här tar sig uttryck. Sverige har nedbringat sin dödlighet till en av de lägsta i världen eller c:a 14 ‰. Frankrikes motsvarande siffra har hittills varit ungefär 20 ‰ (eller något lägre). Sveriges födelsetal tenderar däremot med stora steg mot Frankrikes, som just är den nämnda siffran 20 ‰ (numera ännu något lägre) eller densamma som dödstalet. D. v. s. födelser och dödsfall taga där ut varann; vissa år dö t. o. m. flera än det föds. Rassjälv mordet är så-

ledes i full gång i detta land, en icke obekant sak. Härefter ligger även faran för vårt land. Ty dödligheten kan ej mycket mera reduceras, under det att nativiteten sakta, men säkert, synes sjunka. Och vad blir följden? Jag behöver endast erinra om den kända karakteristiska bilden, Frankrike—

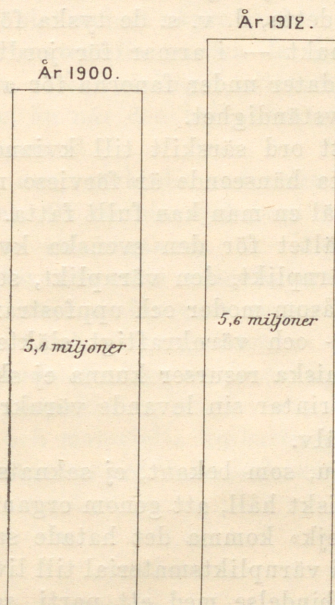

Bild 11. Sveriges folkmängd.

Tyskland. Vid tiden för fransk-tyska kriget voro Frankrike och Tyskland nära nog jämnstarka i befolkning, omkring 40 miljoner. Nu äger Tyskland 66 miljoner inbyggare, under det Frankrike fortfarande stampar ungefärligen på samma fläck. Tyskland har sålunda, genom sin livskraft, sedan dess ökat sin folkmängd med 26 miljoner, ett antal som motsvarar 5 gånger Sveriges hela befolkning!

Och därtill kommer såsom en följd, att i Tysklands folkstock de unga kraftiga åldrarna finnas i överflöd, under det att i Frankrike (och hos oss!) gubbarna eller de gamla bliva allt mera övertaliga.

Man behöver ej några lärda beräkningar för att förstå, vad detta, d. v. s. de tyska förhållandena, betyder i makt — i armar för jordbruk och industri, i soldater under fanorna för att hävda nationens självständighet.

Därför ett ord särskilt till kvinnorna. Deras börda i detta hänseende är förvisso nog så tung, tyngre än väl en man kan fullt fatta. Men här är det rätta fältet för den svenska kvinnans samhälleliga värnplikt, den värnplikt, som blott hon kan fylla, såsom moder och uppfostrarinna för ett ungt arbets- och värnkraftigt släkte. All världens ekonomiska resurser kunna ej skydda en nation, som förintar sin levande värnkraft och slutligen sig själv.

Det har ju, som bekant, ej saknats röster från ungsocialistiskt håll, att genom organiserad »barnalstringsstrejk» komma det hatade samhället och dess krav på värnpliktsmaterial till livs. — Hur en fortsatt förbindelse med ett parti, som inom sig hyser sådan brännande hatfullhet mot samhället, kan anses honett och bliva »frukt»-bärande har jag svårt att förstå.

Men återvändom till ämnet. Låt oss hoppas, att de senast angivna siffrorna blott indicera vissa brister i folkökningens *förutsättningar*, brister som *kunna* avhjälpas, och icke en mera djupgående vare sig rent kulturfientlig eller överkultiverad »olust». Därpå beror ytterst nationens liv — eller död.

Jag lämnar detta ämne, som förvisso har en

allvarligare och mera djupgående betydelse än de skilda individerna i allmänhet vilja och kunna förstå. De stora talens lag är en fruktansvärd herre, vars makt visserligen skapats av den enskilde, men som å andra sidan behärskar denne.

Och nu till sist endast några avslutningsord. Det är icke blott materiella värden det gäller för oss att försvara. Den andliga kulturen blomstrar aldrig rikare, än när den befruktas av ett allmänt nationellt välstånd.

Det sista den enskilde individen vill skiljas från är livet. Så bör det väl även vara med nationen såsom en organism av högre ordning. Låt oss därför med alla tillgängliga medel, materiella och ideella, försvara detta dyrbara liv mot både inre och yttre fiender — de förra äro ingalunda mindre farliga än de senare —, låt oss med hela vår inneboende kraft värna beståndet av den andliga och materiella kulturbyggnad, som vi med ett allt sägande ord kalla *fäderneslandet!*

allvarigare och mer betydande betydelse än de
skilda individerna i samhället vilka och kunna
föreläsa. De stora talaren lag är en fruktansvärd
konst, vars makt visserligen ökas av den enkla
det man som i andra ränder behåller denna

och som till sist endast några av utvalda för
en icke betydande del av dem som gäller för oss
att förstå. Den enkla kulturer blomstrar
alltså rikare än när den betraktas av ett enkelt
nationellt synsätt.

Ädet står den enkla individen vill skiljas
från försvaret för det som även varit med
konst som en egenhet av högre ordning.
Låt oss återvända till tillgängliga medel, ma-
teriella och ideella, för att förstå de dygden som
med både inre och yttre förhållanden — de förenas
i en enda enhet för att i de senare — låt oss
med hjälp av inre och yttre förhållanden av
den enkla och materiella kulturer som vi
med ett tillräckligt stort utvalda förhållanden

och som till sist endast några av utvalda för
en icke betydande del av dem som gäller för oss
att förstå. Den enkla kulturer blomstrar
alltså rikare än när den betraktas av ett enkelt
nationellt synsätt.

Ädet står den enkla individen vill skiljas
från försvaret för det som även varit med
konst som en egenhet av högre ordning.
Låt oss återvända till tillgängliga medel, ma-
teriella och ideella, för att förstå de dygden som
med både inre och yttre förhållanden — de förenas
i en enda enhet för att i de senare — låt oss
med hjälp av inre och yttre förhållanden av
den enkla och materiella kulturer som vi
med ett tillräckligt stort utvalda förhållanden

och som till sist endast några av utvalda för
en icke betydande del av dem som gäller för oss
att förstå. Den enkla kulturer blomstrar
alltså rikare än när den betraktas av ett enkelt
nationellt synsätt.

Ädet står den enkla individen vill skiljas
från försvaret för det som även varit med
konst som en egenhet av högre ordning.
Låt oss återvända till tillgängliga medel, ma-
teriella och ideella, för att förstå de dygden som
med både inre och yttre förhållanden — de förenas
i en enda enhet för att i de senare — låt oss
med hjälp av inre och yttre förhållanden av
den enkla och materiella kulturer som vi
med ett tillräckligt stort utvalda förhållanden

